

Het hof van Assisen: debat

Om de opbouw en het verloop van de les sprekend leren te schetsen die ik ontworpen heb, splits ik deze opdracht op in twee onderdelen. Zo maak ik enerzijds gebruik van het stappenplan uit de cursus om de keuze voor het onderwerp en de opbouw van de les te schetsen. Anderzijds maak ik in een tweede onderdeel gebruik van het lesvoorbereidingsformulier om het verloop van de les te schetsen. Hierbij dien ik op te merken dat het lesvoorbereidingsformulier niet volledig is ingevuld, aangezien een aantal zaken niet in concreto te schetsen waren.

1. Stappenplan om lessen te ontwerpen voor sprekend leren

Hieronder wordt het stappenplan doorlopen om tot een les sprekend leren te komen binnen het juridische veld. Meer bepaald zal in de les door de leerlingen samengewerkt worden en een debat gevoerd worden omtrent het voortbestaan van het hof van assisen en meer specifiek, het nut van een volksjury bij een hof van assisen. Deze leerstof is geschikt voor leerlingen van het 4^e middelbaar Humane wetenschappen (tweede graad ASO) binnen het vak Cultuurwetenschappen.

Stap 1: Selecteer de leerstof

De leerstof die in deze les sprekend leren behandeld wordt, is het juridische veld. Meer bepaald zal het laatste onderdeel van het juridische veld uitgebreider aan bod komen, namelijk het hof van assisen.

Sprekend leren kan bij deze leerstof rond het hof van assisen een meerwaarde bieden door een debat te voeren in de klas. Sinds enkele jaren heerst er in onze maatschappij opnieuw een debat over het voortbestaan van het hof van assisen, evenals het voortbestaan van een volksjury bij zware misdrijven zoals moord. Aanleiding daarvoor zijn de parachutemoord, de Marollenmoord en meer recente feiten. Door het maatschappelijk debat in de klas te voeren, maken de leerlingen op een andere manier kennis met de leerstof. Het eerder abstracte juridische veld, waar het merendeel van de leerlingen geen persoonlijke ervaringen mee heeft, wordt door dit debat meer concreet.

Daarnaast leren de leerlingen op basis van ratio een debat te voeren. Een debat over het voortbestaan van de volksjury bij het hof van assisen, wordt erg gekleurd door emoties. In deze les sprekend leren, leren de leerlingen zich niet enkel door de emoties te laten leiden, maar om argumenten te formuleren die hun mening ondersteunen.

Stap 2: Plan het moment

Het debat zal plaatsvinden als eindfase van het hoofdstuk rond het juridische veld. De leerstof rond het juridische veld is zo opgebouwd dat het hof van assisen als laatste aan bod komt. Het debat zal ook plaatsvinden nadat de leerlingen alle informatie over het hof van assisen verwerkt hebben en aan de hand van een taak reeds kennis hebben gemaakt met enkele pro's en contra's van het voortbestaan van de volksjury bij het hof van assisen.

Het debat is met andere woorden een verruiming van de leerstof. Door te werken rond stellingen pro en contra de volksjury, oefenen de leerlingen de leerstof in. De leerlingen leren daarnaast zelf een

mening te formuleren omtrent het hof van assisen en de volksjury en deze mening ook te beargumenteren.

Stap 3: Verzamel materiaal

Het vereiste materiaal voor deze les vinden de leerlingen terug in hun cursus. Daarnaast hebben de leerlingen een taak gemaakt rond pro's en contra's van het hof van assisen. Deze taak werd reeds klassikaal overlopen.

De cursus van de leerlingen en de daarbij horende taak, vindt u ook terug in bijlage.

Stap 4: Bedenk tien bespreekpunten

Het debat zal gevoerd worden aan de hand van stellingen. Deze stellingen zijn zo geformuleerd dat ze reactie van de leerlingen uitlokken. De stellingen poneren meningen omtrent het bestaan van de volksjury en het hof van assisen in het algemeen. Het feit dat de geponeerde stellingen meningen zijn, weerhoudt de leerlingen er niet van om een rationeel gesprek te voeren. De bedoeling is dat ze de leerstof en de pro's en contra's uit de cursus gebruiken om een mening te vormen in groep over de geponeerde stelling. Het volstaat daarbij ook niet dat ze zich laten leiden door emoties en enkel ja/ nee kunnen antwoorden. De leerlingen worden geacht een solide argumentatie op te bouwen aan de hand van gegeven informatie uit de cursus en eigen inbreng.

Stap 5: Verwoord de bespreekpunten

De tien stellingen zijn de volgende:

De informatie die cursief gedrukt staat, vormt een mogelijk antwoord op de stelling.

1. De volksjury heeft niet voldoende inzicht in het recht om een juiste beslissing te nemen in een assisenzaak.
2. Ik vind het belangrijk dat er een volksjury is, zo wordt de hele samenleving vertegenwoordigd in de rechtszaak.
(Is het wel echt een representatieve samenstelling? Je kan pas gezworene worden wanneer je tussen de 30 en 60jaar oud bent, je de Belgische nationaliteit hebt en geniet van al je politieke en juridische rechten. Daarnaast vaak ook ambtenaren omdat deze doorbetaald worden.)
3. Het is een goede zaak dat de volksjury zijn uitspraak niet dient te motiveren.
4. De alomtegenwoordigheid van de media bij de assisenzaak vergroot de objectiviteit bij een assisenzaak.
(Is dit zo? Of kan je zeggen dat de media net voor een vertekend beeld zorgt en de kans op een eerlijk proces moeilijker maakt?)
5. Het is onaanvaardbaar dat er geen beroep kan worden aangetekend tegen de uitspraak na een assisenproces.
(Je kan wel naar het hof van cassatie gaan, maar die kijken slechts naar procedurele fouten.. ze kunnen het hele assisenproces wel opnieuw laten verlopen met het oog op een eerlijker proces.)

6. Ik vind dat de rechters (of alle betrokkenen) bij een assisenzaak geen uitspraken mogen doen aan de media.
7. Wanneer ik zou worden opgeroepen om deel uit te maken van een volksjury in een assisenzaak, zou ik hier zeker op in gaan.
8. Het is tijdsverlies om alle getuigen en deskundigen aan het woord te laten in een assisenproces.
9. Een assisenproces is voornamelijk een machtsvertoon; de beste pleiter "wint".
10. Ik vind het onrechtvaardig dat iemand veroordeeld kan worden zonder effectief bewijsmateriaal.

Stap 6: Bedenk een verdiepings/uitbreidingsactiviteit

Ik twijfel een beetje om een verdiepings/uitbreidingsactiviteit te voorzien. Ik ben namelijk van mening dat een stelling, naargelang de beschikbare tijd, zo oppervlakkig of diep mogelijk besproken kan worden. Wanneer een bepaald groepje dan vroeger klaar is met de tien stellingen, zal ik als leerkracht ook eerst de stellingen met hen overlopen en hen nieuwe invalshoeken of denk pistes aanreiken.

Daarnaast lijkt me tien stellingen zelfs erg uitgebreid om te bespreken. In de instapstage hebben we dit debat werkelijk gevoerd aan de hand van de stellingen. We hadden hiervoor twintig minuten de tijd en hebben toen 5 stellingen kunnen bespreken.

Maar wanneer een groepje inderdaad sneller klaar is met de stellingen en het formuleren van een gezamenlijke eindconclusie, zou ik volgende verdiepings/uitbreidingsactiviteit voorzien:

Formuleer op basis van jullie gezamenlijke eindconclusie een aanbeveling voor het (al dan niet) voortbestaan van de volksjury bij het hof van assisen. Deze aanbeveling schrijf je in een formele brief naar de minister van Justitie, Annemie Turtelboom.

Wat zeker in deze brief aan bod moet komen is het volgende:

- *Standpunt: Moet een volksjury bij het hof van assisen blijven bestaan?*
- *Argumentatie: Waarom vinden jullie dat de volksjury wel of niet moet blijven bestaan?*
- *Aanpak: Hoe willen jullie de volksjury laten verdwijnen of net laten voortbestaan?*
- *Alternatief: Heb je een alternatief voorhanden hoe het hof van assisen beter georganiseerd wordt (met of zonder volksjury)?*

Formele vereisten:

Je schrijft een brief naar de minister, niet naar een goede vriend(in). Probeer te letten op je zinsbouw en spelling.

Wanneer je het moeilijk vindt een formele brief op te stellen, kan je de vier bovenstaande puntjes of een schrijfkader gebruiken om structuur te geven aan je brief.

Schrijfkader:

Geachte/ Beste

(Aanleiding van de brief +) Graag willen wij,

*..... u het
advies geven dat de volksjury bij een hof van assisen*

Wij zijn deze mening toegedaan op basis van enkele argumenten. Een eerste argument is dat

Een ander argument dat ons standpunt ondersteunt is

Ten slotte

(Wat verwacht je van de minister?) Wij zouden graag hebben dat u

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groeten,

.....
.....
.....
.....

Stap 7: Bereid de leerlingen voor

Deze les sprekend leren is geschikt voor een vierde middelbaar ASO, humane wetenschappen. Leerlingen in de tweede graad zijn vaak nog niet volledig vertrouwd met het voeren van een groeps gesprek en het argumenteren van de eigen mening. Daarom zou ik de leerlingen zeker de basisregels meegeven als ondersteuning bij het debat, zowel in kleine groep als bij de nabespreking klassikaal.

Daarnaast zou ik ook werken met een rollenverdeling binnen elke groep. Zo zal er een voorzitter zijn, een presentator, een notulist en één leerling die de link met de leerstof in het oog houdt. De functies van deze rollen worden, samen met de basisregels, op voorhand aan de leerlingen meegegeven.

Hieronder een weergave van het instructieblad dat de leerlingen zullen krijgen aan het begin van het lesuur:

Debat: Het hof van assisen

In de komende twee lessen gaan jullie een debat voeren over het hof van assisen. Dit debat zal verlopen in meerdere fasen en aan de hand van stellingen.

Fase 1: Individueel (15min.)

In een eerste fase bekijk je de tien stellingen individueel. Je schrijft per stelling je mening hierover op en noteert eventuele bedenkingen bij de stelling.

Neem hier je tijd voor. Je krijgt tien minuten de tijd om stelling voor stelling te overlopen en je eigen ideeën op te schrijven. Deze eigen ideeën, argumenten vormen de basis voor fase twee.

Fase 2: Groepen van vier leerlingen (30 min. + 20 min.)

Jullie worden ingedeeld in groepen van vier leerlingen. Elke groep krijgt ook een plaats in het lokaal aangewezen.

De bedoeling van deze opdeling is dat je per vier de tien stellingen bespreekt en tot een gezamenlijke conclusie komt.

Voor je aan het bespreken van de stellingen begint, neemt ieder van jullie een van de volgende functies in:

- Voorzitter: De voorzitter leidt het gesprek. Hij/ zij zorgt ervoor dat iedereen aan bod komt en er geen conflict optreedt. De voorzitter houdt ook de tijd in de gaten.
- Notulist: De notulist of secretaris neemt notities van jullie groeps gesprek. Hij/zij schrijft ook jullie gezamenlijke eindconclusie uit.
- Theoreticus: De theoreticus zorgt ervoor dat de link met de cursus niet verloren gaat in het debat. Hij/ zij koppelt jullie eigen standpunten steeds aan de theorie uit de cursus.
- Presentator: De presentator stelt de gezamenlijke eindconclusie van de groep voor in fase 3, de klassikale eindbespreking.

Fase 3: Klassikale nabespreking (25min.)

In deze laatste fase verzamelen alle groepen in een U-vorm. Om de beurt komt nu van elke groep de presentator naar voor, die de gezamenlijke eindconclusie van de groep aanbrengt en eventueel de aanbevelingsbrief (uitbreiding) voorstelt.

Het is echter niet voldoende te zeggen 'Wij zijn voor/ tegen het voortbestaan van een volksjury bij het hof van assisen.'. Vermeld ook steeds waarom, op basis van welke argumenten, jullie dat hebben beslist.

Bij de presentatie van elke groep is ruimte voor discussie, waarbij ook steeds de basisregels gelden.

Na de bespreking van alle groepen, is er een afsluitende beschouwing over enkele stellingen die jullie voorkeur genieten.

Afspraken bij het debat:

Om het debat in goede banen te laten verlopen, dienen jullie je te houden aan volgende basisregels:

1. Elke leerling heeft recht van spreken.
2. Elk idee, elke opinie geniet respect.
3. 'Wat denk jij?' en 'Waarom?' Probeer steeds door te vragen naar de redenen voor een bepaalde opinie. (argumentatie)
4. Iedereen kijkt/luistert.
5. Alle leden van de groep werken naar een consensus/conclusie toe.

Als er vragen zijn bij deze regels of bij het debat, mag je deze altijd stellen. Ik ben ook steeds aanwezig in het klaslokaal en kom helpen waar nodig.

Veel succes!

De tien stellingen:

1. De volksjury heeft niet voldoende inzicht in het recht om een juiste beslissing te nemen in een assisenzaak.
2. Ik vind het belangrijk dat er een volksjury is, zo wordt de hele samenleving vertegenwoordigd in de rechtszaak.
3. Het is een goede zaak dat de volksjury zijn uitspraak niet dient te motiveren.
4. De alomtegenwoordigheid van de media bij de assisenzaak vergroot de objectiviteit bij een assisenzaak.
5. Het is onaanvaardbaar dat er geen beroep kan worden aangetekend tegen de uitspraak na een assisenproces.
6. Ik vind dat de rechters (of alle betrokkenen) bij een assisenzaak geen uitspraken mogen doen aan de media.
7. Wanneer ik zou worden opgeroepen om deel uit te maken van een volksjury in een assisenzaak, zou ik hier zeker op in gaan.
8. Het is tijdsverlies om alle getuigen en deskundigen aan het woord te laten in een assisenproces.

9. Een assisenproces is voornamelijk een machtsvertoon; de beste pleiter "wint".
10. Ik vind het onrechtvaardig dat iemand veroordeeld kan worden zonder effectief bewijsmateriaal.

Verdiepings/uitbreidingsactiviteit:

Formuleer op basis van jullie gezamenlijke eindconclusie een aanbeveling voor het (al dan niet) voortbestaan van de volksjury bij het hof van assisen. Deze aanbeveling schrijf je in een formele brief naar de minister van Justitie, Annemie Turtelboom.

Wat zeker in deze brief aan bod moet komen is het volgende:

- Standpunt: Moet een volksjury bij het hof van assisen blijven bestaan?
- Argumentatie: Waarom vinden jullie dat de volksjury wel of niet moet blijven bestaan?
- Aanpak: Hoe willen jullie de volksjury laten verdwijnen of net laten voortbestaan?
- Alternatief: Heb je een alternatief voorhanden hoe het hof van assisen beter georganiseerd wordt (met of zonder volksjury)?

Formele vereisten:

Je schrijft een brief naar de minister, niet naar een goede vriend(in). Probeer te letten op je zinsbouw en spelling.

Wanneer je het moeilijk vindt een formele brief op te stellen, kan je de vier bovenstaande puntjes of een schrijfkader gebruiken om structuur te geven aan je brief.

Schrijfkader:

Geachte/ Beste

(Aanleiding van de brief +) Graag willen wij,

..... u het advies geven dat de volksjury bij een hof van assisen

Wij zijn deze mening toegedaan op basis van enkele argumenten. Een eerste argument is dat

Een ander argument dat ons standpunt ondersteunt is

Ten slotte

(Wat verwacht je van de minister?) Wij zouden graag hebben dat u

.....
.....

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groeten,

.....
.....
.....
.....